

NAJVAŽNIJE NOVINE U NEDAVNO POTPISANOM TEMELJNOM KOLEKTIVNOM UGOVORU

1. **TEMELJNA NAČELA.** Uvedena su nova temeljna načela. U njima Vlada eksplicitno prihvaća važnost i općedruštvenu korisnost sindikalnog organiziranja te se obvezuje na stvaranje takvog zakonskog okvira kojim će zaštititi i unaprijediti slobodu sindikalnog rada. Načelima se također stvara temelj za uklanjanje diskriminacije na štetu članova sindikata. Iako načelne i deklaratorne ove odredbe su važne kao platforma oba socijalna partnera pri izradi novog Zakona o radu u sljedećoj kalendarskoj godini.
2. **MIRENJE U INDIVIDUALNIM RADNIM SPOROVIMA.** Ugovor predviđa razradu i uvođenje sustava mirenja u individualnim radnim sporovima, što znači da će se veliki broj sporova moći riješiti bez sudskog postupka, što odgovara stranama u sporu.
3. **OBAVEZA JAVNOG NATJEČAJA PRILIKOM ZAPOŠLJAVANJA.** Prvi put je uvedena obaveza javnoga natječaja, te su uvedene odredbe koje otežavaju izigravanje takve obveze od strane ravnatelja ustanova.
4. **EVIDENCIJA RADNOG VREMENA.** Uvodi se obaveza evidencije radnog vremena. U dosadašnjoj praksi otkrili smo da ima ustanova koje uopće ne vode evidenciju radnog vremena, pa zaposlenici ne mogu potraživati naknadu za prekovremeni rad i rad iznad norme. Sada je to propisano kao obaveza poslodavca.
5. **PLAĆENI DOPUSTI.** Uvedeno je da zaposlenik ima pravo na 2 slobodna dana za dobrovoljno davanje krvi i zadržani svi dosadašnji plaćeni dopusti (za sklapanje braka, rođenje djeteta i slično...).
6. **OTKAZNI ROKOVI I OTPREMNINA.** Prilikom otkaza zaposleniku s 30 i više godina staža kod istog poslodavca isplaćuje se povlaštena otpremnina u visini najmanje **65%** prosječne bruto plaće, isplaćene zaposleniku u tri mjeseca prije prestanka ugovora o radu, za svaku navršenu godinu staža.
7. **DOKUP MIROVINE.** U slučaju otkaza zaposleniku kojem pripada pravo na otpremninu, te koji ispunjava uvjete za mirovinu, poslodavac mora ponuditi mogućnost izbora između otpremnine i dokupa dijela mirovine (najviše do iznosa pripadajuće otpremnine).
8. **PLAĆA.** Sporazumi o plaćama koji su zaključeni nakon štrajka u studenom postali su sastavni dio ovog Ugovora. Na prvi pogled nevažna odredba, ali samo na prvi pogled. Naime, tijekom pregovora susreli smo se s čudnim tumačenjem predstavnika Vlade da sporazum o plaćama nema snagu kolektivnog ugovora (sasvim suprotno sudskoj praksi). Stoga smo za svaki slučaj tome doskočili inzistirajući na tome da se sporazumi ugrade u Ugovor.
9. **POVIŠICA PLAĆA ZA VIŠE ASISTENTE.** Redefiniran je članak o dodacima za magisterij znanosti i doktorat znanosti. Do sada su te dodatke u sustavu dobivali svi osim viših asistenta. Izbacivanjem ograničenja u tom članku sada i višim asistentima pripada taj dodatak. Dodaci za znanstvene stupnjeve uvedeni su 2001. godine za sve osim paradoksalno za znanstvenike jer se smatralo da je to njima sadržano u koeficijentu i jer je to preduvjet za njihovo radno mjesto. Nastojanjima našeg sindikata uspjeli smo krajem 2003. godine nakon godine dana inzistiranja ugovoriti s tadašnjom Vladom dodatak od 15% za one koji imaju znanstveno-nastavno zvanje. Nismo uspjeli, unatoč našim naporima, isto ugovoriti i za više asistente, od kojih su neki tada smatrali da Sindikat onda dodatak nije trebao ugovoriti ni za koga drugoga. Tvrđili smo obrnutno da je jako dobro ugovoriti pravo barem za neke u situacijama kada to ne možemo učiniti za sve jer je to uvijek oslonac za daljnje zahtjeve. Sada se vidi koliko smo bili u pravu.
10. **PRIMJERENA CIJENA RADA.** Uvedena je obaveza Vlade "ostvariti, zaštititi i održavati primjerenu cijenu rada u javnim službama u odnosu na druge plaće u zemlji" nakon isteka sporazuma o plaćama. Primjerena cijena rada pozicionirana je za npr. vss početnika na otprilike 11% iznad prosječne plaće u privredi.

11. **ODSUTNOST TAJNOSTI PLAĆA.** Prvi put je osigurano izvršenje dosadašnjeg deklarativnog načela o javnosti plaća. Bruto plaće su javne i njih na uvid može dobiti svatko u svako doba, od zaposlenika do novinara. Pravo na uvid u neto plaće ima sindikalni povjerenik, koji mora čuvati tajnost tih podataka budući da su podaci o kreditima, alimentacijama i odbicima ipak stvar privatnosti.
12. **RAD PO POZIVU.** Uvedeno je prvi put plaćanje rada po pozivu kao prekovremenog rada.
13. **PLAĆANJE DVOKRATNOG RADA.** Uvedeno je i uvećano plaćanje sati za dvokratni rad.
14. **REGRES I BOŽIČNICA.** Povećeni su regres i božićnica na 1250 kuna, ali ne samo za ovu godinu već i sve naredne s time da se idućih godina može ugovoriti i više od tog iznosa.
15. **DAR ZA DJECU.** Prvi put je uvedeno da je dar za djecu pravo zaposlenika, a ne njegovog djeteta. To znači da će jedno dijete koje ima oba roditelja zaposlena u javnim službama dobiti dva dara za djecu, a ne kao do sada samo jedan. Iznos dara za djecu povećan je na najmanje 500 kuna.
16. **JUBILARNA NAGRADA.** Uvedena je i jubilarna nagrada za 45 godina staža, što do sada nije bio slučaj.
17. **SISTEMATSKI PREGLEDI.** Jednom u tri godine svaki zaposlenik ima pravo na sistematski pregled u vrijednosti od 500 kuna.
18. **STAMBENO ZBRINJAVANJE.** Razradit će se mogućnosti sudjelovanja ugovornih strana u zadovoljavanju stambenih potreba radnika.
19. **DODATAK NA STAŽ.** Ove godine intenzivno se radi na novom Zakonu o plaćama koji predviđa ukidanje dodatka od 0,5% za svaku navršenu godinu staža. Unatoč toga mi smo tijekom pregovora uspjeli zadržati taj dodatak od 0,5% i time vjerojatno spriječili njegovu ukidanje. Iako dodatak na staž nije novina ovo valja spomenuti jer je i spriječavanje nepovoljnih rješenja važno za naše članove.

PODSJETNIK NA DRUGA VAŽNA VAŽEĆA PRAVA IZ TKU-a

1. pravo na naknada za vrijeme bolovanja duljeg od 90 dana
2. plaćeni dopusti za brak, rođenje djeteta, smrti bližnjih i teške bolesti, selidbe, seminare i susrete, elementarne nepogode itd (vidi čl. 43)
3. uvećanje plaća za smjenski rad, za rad noću, prekovremeni rada, rad subotom i nedjeljom (čl. 53)
4. naknada za trošak prijevoza
5. pravo na osiguranje od nesretnog slučaja
6. jubilarne nagrade
7. otpremnina pri odlasku u mirovinu
8. visina dnevnice
9. povoljnija norma za starijeg radnika 5 godina prije mirovine i oboljelog radnika
10. petodnevni radni tjedan
11. pravo na plaćeni dopust za stručni ispit i dopuste za školovanje
12. pravo na dodatak na plaću za rad u posebnim uvjetima
13. visina naknade plaće za vrijeme bolovanja
14. terenski dodatak
15. prava sindikata i sindikalnih aktivista
itd.